
[2025-73-RE](#)

Causa 2025-73-RE

(Rebés d'Areny-Plandolit c/ Ventura Robira)

Número de registre 460-2025. Recurs d'empara

Sentència del 18 de desembre del 2025

BOPA núm. 157, del 31 de desembre del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 30 de juliol del 2025, per la representació processal del Sr. Antoni Rebés d'Areny-Plandolit, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 10 de juliol del 2025, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i sense errors i a un procés degut, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i que ordeni la retroacció de les actuacions, amb la finalitat que la Sala Civil dicti una nova resolució sense errors materials;

Vista la Constitució, especialment els articles 3.2, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 16 d'octubre del 2025 que va admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 4 de novembre del 2025, per la representació processal de la Sra. Montserrat Ventura Robira;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 5 de novembre del 2025, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 8 d'abril del 2024, la representació processal del Sr. Antoni Rebés d'Areny-Plandolit va interposar una demanda de modificació de mesures reguladores del seu divorci amb la seva exesposa.

1.2. El 20 de gener del 2025, la Secció Civil 5 de la Batllia va dictar una sentència mitjançant la qual

estimava parcialment la demanda del Sr. Antoni Rebés d'Areny-Plandolit; establia, amb efectes a 31 de gener del 2026, la finalització de l'atribució de l'ús del domicili, en el seu dia considerat com a conjugal, a favor de la Sra. Montserrat Ventura Robira; mantenia, en els termes i imports actuals, la pensió compensatòria establerta a favor de la Sra. Montserrat Ventura Robira; i, desestimava íntegrament la demanda reconvençional formulada a instància d'aquesta darrera.

1.3. La representació processal de la Sra. Montserrat Ventura Robira va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 10 de juliol del 2025, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que decidia estimar parcialment aquest recurs en el sentit de mantenir l'atribució del domicili familiar a l'apel·lant; imposar les costes de la demanda principal al Sr. Antoni Rebés d'Areny-Plandolit; i, mantenir la resta del pronunciament.

1.4. El 30 de juliol del 2025, la representació processal del Sr. Antoni Rebés d'Areny-Plandolit va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 10 de juliol del 2025, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i sense errors i a un procés degut.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent manifesta que la sentència impugnada es fonamenta en diversos errors en la valoració de la prova. En primer lloc, la Sala Civil ha comés errors en la valoració de les proves que acrediten l'estat de salut de la part adversa, concretament, en la valoració de l'informe mèdic aportat, en què no hi consten les dates en les quals s'haurien efectuat les intervencions que s'hi fan constar, intervencions que ja s'havien produït en el moment de dictar la sentència de separació.

- Per tant, destaca que durant el decurs de més de 20 anys no es pot afirmar que la situació clínica de la seva exesposa s'hagi agreujat, al contrari ha millorat, atès que va superar la malaltia, tot i haver de sotmetre's a controls preventius.

- En segon lloc, la Sala Civil ha comés error en la valoració de la situació econòmica de la part adversa, perquè no es pot passar per alt la pensió compensatòria, ni els seus béns immobles, ni les seves posicions bancàries. El recurrent posa en relleu que durant aquests anys ha rebut més de 2.000.000,00 € , que ha pogut estalviar, ja que no ha hagut de pagar ni lloguer, ni hipoteca, ni tan sols despeses de cura i d'atenció dels fills (actualment de 39 i de 43 anys), i que a més compta amb béns immobles a Andorra.

- Conclou que la pensió compensatòria per a una persona que viu sola i que no té cap despesa ordinària fixa és més que suficient per a una vida del tot acomodada i per poder afirmar que no es troba en una situació econòmica crítica.

- Segons el seu parer, és evident que l'error en la valoració de la prova ha portat a la Sala Civil ha deduir una conclusió que no s'ajusta a la realitat, que comporta una decisió mancada de fonamentació i que vulnera el dret a la jurisdicció.

- D'aquest fet també se'n deriva la vulneració del principi de seguretat jurídica, ja que s'ha dictat una sentència invocant uns motius totalment contradictoris i incongruents amb la jurisprudència mateixa de la Sala Civil, que ha declarat en diverses ocasions que l'atribució de l'ús del domicili no pot fer-se de manera vitalícia, com de fet la Sala mateixa ho va declarar en la sentència del 10 de maig del 2012.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i que ordeni la retroacció de les actuacions, amb la finalitat que la Sala Civil dicti una nova resolució sense errors materials.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- Pel que fa a les suposades infraccions de drets fonamentals (incongruència, indefensió, manca de judici just), la Sala Civil considera que no tenen cap fonament.

- Segons el seu parer, es tracta únicament de la discrepància en l'aplicació de l'article 142.2 de la Llei 30/2022 de la persona i de la família: *"A manca d'acord, o si l'acord no és aprovat, l'autoritat judicial pot, ateses les circumstàncies, atribuir l'ús de l'habitatge familiar i del seu parament a un dels progenitors, sigui perquè li ha estat atribuïda la guarda dels fills o, si la guarda és compartida o no hi*

ha fills menors, per la seva major necessitat. L'atribució de l'ús de l'habitatge per raó de major necessitat té caràcter temporal i se n'ha de fixar la durada. Si escau, l'autoritat judicial pot establir una compensació a favor del titular de l'habitatge durant el període en què hagi de cedir-ne l'ús".

- Afegeix que en la sentència de la Batllia impugnada es parteix erròniament d'una interpretació literal i no finalista de la naturalesa d'aquesta atribució. En efecte, en la sentència de la Batllia del 9 de juliol del 2011 (folis 33 i seg.) es remarquen les circumstàncies de l'estat de salut de l'apel·lant i també la seva situació econòmica "*més difícil*" respecte de la del seu exespòs. No es diu res de la convivència en el domicili familiar dels fills -ja majors d'edat- amb la mare. La sentència de la Sala Civil del 10 de maig del 2012 que va ratificar aquesta qüestió (per contra, va augmentar la pensió compensatòria de 5.000,00 € a 12.000,00 € mensuals) a causa de "*la seva salut i la convivència esmentada*" (referint-se al fills) i reiterant que l'apel·lant es trobava en una situació de més necessitat i que l'atribució es mantindria mentre les circumstàncies actuals persistissin. I és que allò que la Sala va disposar -en coherència amb l'article 56 de la Llei qualificada del matrimoni, aleshores aplicable- era el conjunt de les circumstàncies personals de més necessitat que afectessin a la beneficiària.

- Aquestes no únicament persisteixen, sinó que s'han agreujat. En efecte, ara la Sra. Montserrat Ventura Robira està a punt de complir 75 anys, ha passat per diverses intervencions quirúrgiques relacionades amb malalties greus i amb els seus tractaments i els seus controls periòdics, en ocasions amb ingressos hospitalaris. El neguit i la preocupació la fan encara més vulnerable que a l'any 2011 i, per tant, més necessitada.

- Ja no té ingressos de la feina, ni expectatives, doncs, ja està jubilada i percep una pensió de 1.700,00 € al mes. La Sala Civil conclou que és inversemblant que hagi d'abandonar el domicili en el qual ha viscut 35 anys amb els seus fills quan la seva situació és indubtablement molt més necessitada que la del seu exespòs, el qual no fa referència en cap moment al fet que hagi anat a pitjor fortuna respecte del seu estatus que recollia la sentència del 10 de maig del 2012 esmentada.

- La Sala Civil considera, per tant, que no hi ha res que justifiqui l'extinció del dret de l'apel·lant a l'atribució del domicili conjugal, a l'igual que tampoc hi ha res -en aquestes circumstàncies- que justifiqui la reducció de la pensió compensatòria.

- Per aquests motius, revoca la decisió de la primera instància i manté l'atribució domiciliària en els termes que ja tenia.

2.3. Argumentació de la Sra. Montserrat Ventura Robira

- Aquesta part al·lega prèviament que el veritable propòsit del recurrent és que el Tribunal Constitucional modifiqui la sentència dictada el 10 de maig del 2012 per la Sala Civil, així com la sentència dictada l'1 d'octubre del 2024 per la Secció Civil del Tribunal Unipersonal de Batlles i que actuï com a una tercera instància, revisant la valoració de les proves, quan només li correspon examinar si, en el procés i en la resolució impugnada, s'ha produït una vulneració constitucional directa que afecti el nucli essencial d'un dret fonamental.

- Manifesta que no es pot sostenir que hi hagi hagut cap vulneració dels drets a la igualtat o a un procés degut, ja que totes dues parts han disposat de les mateixes oportunitats processals per defensar els seus interessos. S'han practicat totes les proves pertinents, s'han atès les seves al·legacions i s'ha garantit l'accés a totes les vies de recurs legalment previstes. No hi ha hagut, per tant, ni indefensió material ni vulneració del principi de contradicció.

- Afegeix que la seva realitat mèdica està acreditada documentalment, mitjançant un informe mèdic que no va ser impugnat pel recurrent, i que acredita, entre altres aspectes, l'existència de controls periòdics diversos amb la necessitat d'un seguiment sanitari continuat. És, per tant, una prova pertinent i suficient, i la seva valoració per part de la Sala Civil en la sentència recorreguda no presenta cap omissió, ni contradicció, ni errada.

- Segons el seu parer, la sentència impugnada manté una coherència estricta amb el marc jurídic establert en resolucions anteriors, les quals van fixar criteris que encara avui romanen plenament vigents. Aquest respecte a la doctrina consolidada i al valor de la cosa jutjada reforça la seguretat jurídica i la confiança legítima de les parts en la fermesa de les resolucions judicials. Pretendre ara reobrir o alterar aquest marc consolidat equivaldria a qüestionar la intangibilitat de la cosa jutjada.

- Quant a l'argument del recurrent sobre la valoració errònia de la pensió i del seu enriquiment, aquesta part addueix que en el marc del procediment judicial previ, va ser sotmesa a una fiscalització econòmica i patrimonial exhaustiva, que incloïa l'anàlisi detallada dels seus comptes bancaris, moviments financers, posicions de crèdit i altres actius patrimonials. Aquest examen rigorós va demostrar de manera inequívoca que no disposa d'una acumulació patrimonial rellevant, ni de cap capacitat econòmica que permeti considerar extingit el desequilibri que va motivar la concessió de la pensió compensatòria i de l'ús de l'habitatge, ans al contrari, les quantitats percebudes en concepte de pensió compensatòria han estat destinades íntegrament a cobrir les seves necessitats ordinàries, assistencials i mèdiques, sense generar cap excedent acumulable, ni cap situació de millora econòmica substancial.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara i que imposi a la part recurrent la totalitat de les costes a les quals ha donat i donarà lloc la seva interposició.

2.4. Argumentació del Ministeri Fiscal

- En primer lloc, el Ministeri Fiscal examina l'al·legació del recurrent respecte de l'errònia valoració de les proves i recorda la jurisprudència constitucional respecte d'aquesta qüestió, d'acord amb la qual l'apreciació de les proves correspon a la jurisdicció ordinària, tot i reconèixer que si aquesta apreciació és absurda, il·lògica, no raonable o està afectada per errors pot vulnerar els drets fonamentals, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

- En aquesta causa, reconeix que la valoració dels elements de prova sobre l'estat de salut de la defenent, efectuada per la Sala Civil, pot comportar una part subjectiva, però constata que aquesta valoració està motivada i no pot ser qualificada d'absurda o d'errònia. Per aquests motius, considera que, pel que fa a aquesta qüestió, no s'han vulnerat els drets fonamentals del recurrent.

- Per contra, pel que fa a la situació econòmica de la defenent, considera que el fet que la Sala Civil no hagi tingut en compte l'argument del recurrent que posa en relleu el pagament d'una pensió compensatòria, implica una incongruència omissiva que deriva en un error material i que en el sentit de la jurisprudència constitucional vulnera el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

- Afegeix que la Sala Civil no fa cap menció respecte de la convivència amb els fills del matrimoni, motiu emprat en la decisió de l'any 2012, en què es feia referència a l'edat dels fills i al fet que l'atribució del domicili no podia efectuar-se *ad vitam*. Aquesta convivència ja no existeix i el silenci sobre aquest punt per part de la Sala Civil també constitueix una omisió i una contradicció respecte de la decisió precedent. Així doncs, segons el seu parer, en la decisió impugnada hi ha, a la vegada, una manca de valoració de proves i una manca de motivació, i, per tant, una vulneració dels drets constitucionals del recurrent.

- Seguidament, el Ministeri Fiscal examina l'al·legació del recurrent sobre la vulneració del principi de seguretat jurídica, establert a l'article 3.2 de la Constitució, derivada de l'atribució indefinida en el temps del domicili familiar.

- Després d'analitzar la Llei aplicable (Llei 30/2022) i de recordar que en la seva disposició transitòria cinquena s'indicava que les mesures adoptades en el marc d'un trencament familiar es podien modificar d'acord amb allò que preveia la normativa en virtut de la qual es van adoptar. I constata que en aquest cas concret, malgrat que la normativa anterior no contenia de manera explícita la

limitació temporal de l'atribució de l'ús del domicili familiar, la jurisprudència sí que havia establert des de feia molt de temps aquesta condició i cita una sentència del 23 de desembre del 2010, en què ja s'aplicava clarament aquest criteri de la limitació temporal de l'ús d'un bé.

- El Ministeri Fiscal constata que la decisió impugnada es contradiu amb aquesta jurisprudència, però no comporta una motivació suficient que justifiqui aquest canvi de parer, circumstància que vulnera el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

- A més, destaca que és il·lògic considerar que l'atribució del domicili no pugui ser indefinida i vincular-la, com fa la Sala Civil, a una diferència de situació patrimonial entre els exesposos, quan en ocasions la disparitat econòmica és tan elevada que la mesura en qüestió difícilment pot pal·liar-la.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que estimi aquest recurs d'empara per haver-se vulnerat el dret del recurrent a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El Tribunal Constitucional no és ni una tercera instància, ni un tribunal de cassació, ni un tribunal suprem.

3.2. Cal recordar, una vegada més, que la interpretació de les normes aplicables i la valoració de les proves corresponen a les jurisdiccions ordinàries, llevat que això condueixi a una resolució il·lògica, arbitrària, no raonable o que infringeixi els drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

3.3. En aquest cas, la Sala Civil ha omès prendre en consideració el pagament de la pensió compensatòria per part del recurrent a la seva exesposa en el moment de valorar la situació econòmica d'aquesta.

3.4. Així, la Sala Civil considera que els ingressos de l'exesposa equivalen a 1.700,00 € mensuals, quan, si es té en compte la pensió compensatòria mantinguda per la decisió de la primera instància,

els seus ingressos augmenten de 16.791,52 € mensuals de més. Aquesta omissió constitueix un greu error material en l'apreciació de la situació econòmica de la defenent, quan aquest element respecte de la situació econòmica és una de les motivacions principals de la decisió impugnada.

3.5. Per aquest motiu, d'acord amb la jurisprudència del Tribunal Constitucional, aquest error en la valoració de la prova vulnera el dret a la jurisdicció del recurrent, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

3.6. Pel que fa a l'estat de salut de la defenent, com encertadament exposa el Ministeri Fiscal, si bé es pot constatar que la Sala Civil va dur a terme una apreciació lògica i, alhora, subjectiva, però suficientment motivada i raonada en Dret, s'ha de concloure que no s'han vulnerat els drets fonamentals del recurrent sobre aquesta qüestió, tanmateix, es podria destacar que una motivació més detallada, concretament, respecte de la cronologia dels fets, hauria permès confortar aquesta apreciació.

3.7. Finalment, cal posar en relleu que la decisió impugnada s'aparta de la jurisprudència constant del Tribunal Superior de Justícia mateix, el qual exigeix una limitació temporal respecte de l'atribució de l'ús del domicili familiar. Aquesta desviació de jurisprudència, i més que res, la manca de motivació que li donaria suport, vulnera els drets fonamentals del recurrent, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, conformement a la jurisprudència d'aquest Tribunal relativa tant al cànon de constitucionalitat respecte de l'exigència de motivació i del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, com al principi de seguretat jurídica.

3.8. Així com ho destaca en el seu escrit d'al·legacions la part defenent en empara, no es tracta per part d'aquest Tribunal de modificar la decisió impugnada o de dictar-ne una altra que sigui conforme al cànon de constitucionalitat anteriorment exposat.

3.9. Tanmateix, sí que li correspon constatar, d'acord amb la seva jurisprudència i coincidint amb les al·legacions del Ministeri Fiscal, d'una banda, que s'ha comès un error en la valoració de la situació econòmica de la defenent, per tal com s'ha omès tenir en compte el pagament de la pensió compensatòria, el qual deriva en una vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, i, d'altra banda, que l'absència de limitació de la durada de la posada a disposició del domicili constitueix una desviació de la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia sense una motivació que l'acompanyi, que també vulnera el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i el principi de seguretat jurídica.

3.10. Per consegüent, d'aquests dos motius se'n deriva que la decisió impugnada vulnera el dret a la jurisdicció i el principi de seguretat jurídica del recurrent, reconeguts respectivament als articles 10 i

3.2 de la Constitució, i, per tant, aquest recurs d'empara ha de ser estimat i la decisió impugnada anul·lada, per tal que se'n dicti una altra que haurà de partir, amb plenitud de jurisdicció, de les declaracions efectuades en aquesta decisió.

3.11. L'estimació del recurs d'empara determina que no sigui procedent efectuar cap condemna en costes (article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara presentat per la representació processal del Sr. Antoni Rebés d'Areny-Plandolit contra la sentència del 10 de juliol del 2025, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.
2. Declarar que s'ha vulnerat el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i el principi de seguretat jurídica del recurrent, reconeguts respectivament als articles 10 i 3.2 de la Constitució.
3. Anul·lar la sentència del 10 de juliol del 2025, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

4. Retrotraure les actuacions davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per tal que aquesta, amb plenitud de jurisdicció, dicti una nova sentència que parteixi de les declaracions efectuades en aquesta decisió.

5. No efectuar cap imposició de costes processals.

6. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, a la representació processal de la Sra. Montserrat Ventura Robira, a la Secció Civil 5 de la Batllia, a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 18 de desembre del 2025.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Magistrat